

1995

LLUCIÀ NAVARRO I RODON

1924

Neix el 19 d'abril al barri de Sant Gervasi, fill de mare val·lenca i de pare parisenc. Aquest, que és aquarelista i fotògraf afeccionat, li inculca la vocació artística i el gust per l'obra de creació.

1941

Estudis d'Art a l'Acadèmia Nolasc Valls i a l'Escola Superior de Belles Arts de Sant Jordi, actual Facultat de Belles Arts. Amb d'altres estudiants crea el Grup Betepocs. Primera medalla de Pintura l'any 1945. El 1948 acaba el Professorat i la Llicenciatura en Pintura.

1949

Sis mesos pintant a Àvila, Segòvia, Madrid i Eivissa, becat per la Fundació Amigó Cuyàs. El 1950 exposa a la Sala Argos, juntament amb Tomàs Bel.

1951

Comença una llarga tasca docent com a Professor interí de Dibuix Artístic a l'Escola d'Arts i Oficis Artístics, la popular "Escola de Llotja" fundada per la Junta de Comerç l'any 1775. S'hi jubilarà l'any 1989.

1952

Nova exposició, individual, a la Sala Argos. Es casa amb una companya d'estudis, Maria Pilar Pérez-Dolz i Riba. Viatgen per Itàlia, on amplia estudis de pintura mural a Milà, Roma, Florència, Pisa i Venècia.

1953

Primers murals al fresc: capella de la Immaculada i cúpula de la del Santíssim, a l'església de Betlem. Neix la seva primera filla, Montserrat.

1954

Neix el seu fill Francesc. Murals al fresc al presbiteri de l'església parroquial de Ponts, a la Noguera.

1955

Intensa tasca de producció de pintures murals al fresc, esgrafiats, marqueteries, mosaïcs i vitralls per tot Catalunya i l'estat espanyol: Alp, Badalona,

Barcelona -Santa Maria de Sants, Llar Sant Jordi, Sant Francesc d'Assís, Sant Joan Bosco, Corpus Christi-, Balaguer, Bell-lloc, Esparreguera, L'Espluga de Francolí, Gavà, Logronyo, Lleida, Madrid, Santuari de Núria, Ponts, Ribes de Fresser, Riudoms, Sant Pere de Riudevittles, Sant Sadurní d'Anoia, Súrria, Valladolid, Vilanova i la Geltrú i Valls. I també a Amèrica.

1956

Medalla d'Honor de l'Agrupació d'Aquarelistes de Catalunya. Neix la segona filla, Blanca.

1958

Guanya a Madrid, amb el número 1, les oposicions de Professor de Terme de Dibuix Artístic.

1959

Funda el Departament de Pintura Mural de "Llotja". L'any 1970, a proposta de la Direcció, el Claustre de Professors l'elegirà Sots-Director de l'escola.

1960

Neix la tercera filla, Mireia. Forma part de l'equip fundador de **Cavall Fort**, n'assumeix la direcció artística i hi col·labora regularment, essent en gran mesura qui dóna la seva imatge peculiar a la revista. Col·labora amb diverses editorials com a il·lustrador.

1981

La Generalitat de Catalunya el nomena Director de l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis Artístics "Llotja" a proposta del Claustre de Professors. Aquest fet li resulta particularment emotiu perquè, ultra l'honor de regir l'escola que estima, li suposa haver estat el primer Director nomenat pel Govern català des de la creació d'aquesta Escola d'Art que, possiblement, és la més antiga d'Europa. Exercirà el càrrec fins al 1984.

1992

La Fundació Jaume I reconeix la seva trajectòria amb el Premi Jaume I d'Actuació Cívica Catalana.

1995

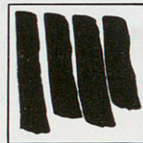
El Casal de l'Espluga el nomena Soci d'Honor i li atorga l'Escut d'Or.2

PARET, TELA I PAPER

L'ART DE LLUCIÀ NAVARRO

EXPOSICIÓ
29 juliol - 30 setembre 1995

FUNDACIÓ
JAUME I

MUSEU DE LA VIDA RURAL
L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

SANT

JAUME

UN ARTISTA I UN PAÍS

Sovint caiem en l'error de simplificar i de classificar massa ràpidament les persones i les coses. Diem d'algú "és un dibuixant", "és un pintor", "és un ninotaire", sense veure-hi res més. I d'aquesta manera l'hem catalogat com el que classifica una papallona, la disseca i la clava amb una agulla sense adonar-se que la papallona de veritat és la que vola lliurement.

Amb els artistes passa sovint. Els crítics s'han limitat a parlar de "modernistes", de "noucentistes" o darrerament, de "figuratius" i d'"abstractes". I des de fa uns anys, una dictadura de crítics i de galeristes han intentat negar el dret a viure als qui eren "figuratius", com si ser-ho ja els esborrés de la categoria d'artistes. Fins i tot en els futurs Museus d'Art Contemporani, s'ha procurat eliminar la presència i el record de tots aquells artistes que eren denominats, despectivament, "figuratius". Les modes, però, passen i passaran i molts dels noms que avui semblen intocables quedaran arraconats a les golfes dels museus i de les col·leccions privades i públiques, com ha passat a Holanda amb les dotzenes de milers de quadres i quadrets comprats per les diverses institucions públiques.

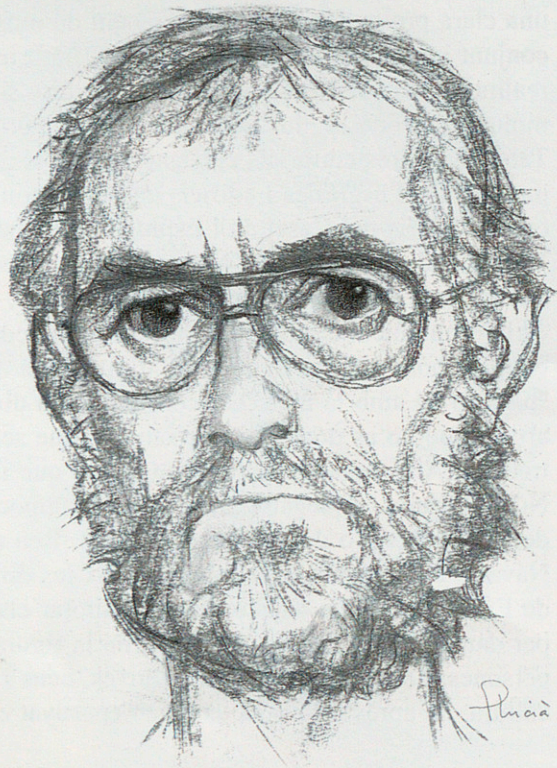
El mal, però, ja està fet, i la desorientació -i l'especulació- s'han apoderat de la crítica, dels col·leccionistes i dels premis més o menys oficials. El públic -reacció natural- ha deixat d'interessar-se per l'art, i només para atenció quan es parla d'algun robatori, d'alguna subhasta multimilionària o de les inauguracions de costosos edificis museístics, buits de contingut. Això explica, en bona part, que aquell interès que hi havia a Catalunya fa uns anys per les exposicions, pels Salons de Primavera o de Tardor, per les mostres antològiques en homenatge als artistes, ben coneguts per un públic fidel, només hagin

Josep Maria Ainaud de Lasarte

quedat en el record. No tot, però, és negatiu. Al costat d'aquests triomfs manipulats i efímers, a Catalunya -i arreu d'Europa- existeixen artistes de veritat, que han treballat per damunt de les dificultats i més enllà de les modes i les imposicions dels crítics. A Catalunya en tenim bons exemples, que a poc a poc veuen reconeguts els seus mereixements i les seves qualitats, sense esperar revaloracions pòstumes. A poc a poc, el bon criteri es va imposant sobre les teories que els negaven el dret a existir. I avui podem veure un acte de justícia, que molts reclamàvem i que veiem fet realitat. L'exposició d'homenatge a Lluçia Navarro, amb motiu dels seus setanta anys, n'és una clara prova. Ha arribat el moment de mostrar, públicament, un conjunt impressionant de la seva obra, molt menys conegut del que realment mereix. No és que Lluçia Navarro sigui un desconegut: per a molts, és el bon il·lustrador del "Cavall Fort" o dels llibres infantils de Tàber i d'altres editorials catalanes; per a altres, és el muralista -gran muralista!- d'esglésies i edificis culturals, com els conjunts extraordinaris del Casal de l'Espluga de Francolí o del Museu de la Vida Rural. Però els qui l'hem seguit des d'un principi podem afirmar que la seva obra, tan diversa -il·lustracions, murals, pintura de cavallet- és la d'un autèntic artista. D'un artista que coneix totes les tècniques, com els bons artistes medievals; d'un artista que es complau a "barallar-se amb la matèria", com li agrada dir sovint. I, sobretot, d'un artista que no es dona mai per satisfet, que sempre busca, que sempre treballa. A la vegada, però, és un artista que imparteix la joia de viure. No és torturat, ni negatiu, ni violent. I tampoc no és l'artista fàcil, de la decoració floral o dels paisatges agraiats. Ben al contrari. En Lluçia Navarro sap valorar el paisatge, coneix les dificultats i les limitacions de l'artista, treballa tenaçment per millorar els resultats aconseguits. I per damunt de tot, és un enamorat de la figura humana, de les persones, homes i dones, grans i joves, nens i vells. Artista d'una gran cultura, ha après tot el que ens han ensenyat els qui ens han precedit en

el camí de l'art i, persona culta com és -sempre aprèn i sempre estudia-, ha viatjat per tot Europa per admirar l'obra dels grans artistes que han marcat, amb pedra blanca, la història de la pintura universal. Sap perfectament que la cultura és tot el que ens queda quan hem oblidat tot el que ens han ensenyat. Amatent i observador, en Lluçia Navarro és un testimoni fidel de la nostra gent, de la gent catalana. Si d'aquí a uns segles no quedessin catalans, a través de les figures d'en Lluçia Navarro se'n podria reconstruir la mena. Sap aprendre i sap ensenyar: la seva tasca a l'Escola de Llotja és un exemple de com s'ensenyava -un mestre sempre aprèn- i ell mateix ha estat el seu primer deixeble. I aquest artista, mestre i deixeble a la vegada, està tan arrelat a Catalunya que la seva identitat l'ajudarà a ser universal quan voli més enllà d'aquest país que ell estima tant i al qual serveix amb tanta fidelitat.

Autoretrat (1995)

PINZELADES DEL PINTAR

Lluçia Navarro

Ben jove encara, vaig llegir un llibret de Stefan Zweig -"Moments estel -lars de la Humanitat"-, en què l'autor descriu i estudia un reguitzell de circumstàncies fortuïtes que, en donar-se, han alterat substancialment el rumb de la Història; és sorprenent. Per bé o per mal, també cadascú de nosaltres n'ha tingut més d'un en la vida, de moment estel -lar que li ha capgirat el viure. Un de meu s'esdevé arran d'haver estat un dels fundadors de "CAVALL FORT". Érem una colla d'amics, cap de nosaltres professionalment vinculat al món editorial i que, com en tot amateurisme, entre tots ho havíem de fer tot; així fou com vaig començar a il -lustrar contes, jo. Un d'ells, "Sangota, el llop de Nadal", un conte magnífic de Ramon de Bell-lloc, el nostre malaguanyat Fuster Rabés.

Aquells dies les finances de la publicació anaven més aviat de corcoll, travessàvem el moment més crític de la seva tendra història, tant, que fins i tot algun benintencionat ens n'augurava la fi. Acorralats, vàrem recórrer al mecenatge del senyor Lluís Carulla i Canals, el qual, convençut del que fèiem i del sentit de país que "Cavall Fort" tenia, no dubtà a donar-nos un cop de mà que va resultar decisiu.

La il -lustració del "Sangota" havia cridat l'atenció del Sr. Carulla. Tot just llavors li ballava pel cap fer pintar uns frescos a l'Església Nova de l'Espluga de Francolí, i en el plantejament del meu dibuix intuï el toc d'algú especialitzat en el mural; era cert. En parlàrem llargament, em féu confiança, i me n'encarregà el projecte i la ulterior realització.

Fa molts anys d'això, i potser la meva memòria ho simplifica tot una mica, és igual. Els fets són aquests, i aquest el moment estel -lar de què parlava. A partir d'aleshores, ultra una amistat que m'honora en gran mesura, sempre auspiciada pel Sr. Carulla, s'inicia una de les tasques més profuses de pintura mural que del Renaixement ençà mai un sol home o grup d'homes -no he estat sol en els darrers murals que he fet a l'Espluga, el meu fill i jo hi hem treballat plegats- ha establert amb una mateixa població.

Tot un repte. Un repte que, en un temps en què l'art i el comú de la gent semblen tendir mútuament al divorci, té un gran valor. Un repte particularment esperonant per a mi ja que, si treballar en allò que et té el cor robat ja és de per si el millor regal que hom pot rebre del cel, quan aquesta teva passió es concreta en la pintura, un encàrrec que t'asseguri poder lluitar asserenadament amb tu mateix en l'intent de fer aflorar una obra en la que creus, és un doble regal.

La pintura és polifacètica com un dau, té diverses cares totes elles autèntiques i reals, cadascuna matisada per un guarisme individual que la distingeix de les altres. La més antiga de les cares, la germana gran, és la mural, amb aproximadament uns vint mil anys a l'esquena, la primera que l'home va practicar. Una pintura, la mural, que a part dels valors que com a tècnica i procediment té -que són innombrables-, mostra un caràcter amable i discret, gairebé impersonal, que no només la fa ser la més agraïda de totes sinó que li permet mantenir-se al marge del mercantilisme i la barroera especulació; una pintura que es treballa una mica a la callada, amb un just toc d'humilitat, lluny del tripijoc publicitari i l'egoisme d'uns pocs que l'adquireixen a fi de mig amagar-la, o amagar-la del tot, segrestant-la per al seu propi gaudi.

Ella, com l'escultura monumental, com l'arquitectura, és un art eminentment social que es dona a tots i a tots pertany, i aquesta multipropietat la fa també impenetrable a tot intent de pirueta espectacular o narcisisme gratuït. Una gran virtut, aquesta, atès que l'art, quan és de debò, o s'esforça a ser-ho, quan el qui el fa és

conscient de no ser sinó un instrument a mans d'un projecte superior, mereix un respecte tan gran que qualsevol interferència barroera em subleva i treu de fogó.

La pintura de cavallet és una altra de les cares del dau. Si la mural és la germana gran de la colla, la de cavallet -el quadre-, n'és la caganiu, la més efervescent; la gran dominadora de l'actual panorama pictòric. A tot estirar té cinc segles de vida, i no obstant això sembla haver representat ja tots els papers de l'auca. Compondre un quadre comporta la provocació del rectangle blanc de la tela, un espai en què tot és permès, el desempar de la llibertat absoluta, aquella que, en no donar-s'hi cap altre condicionant que el propi estat anímic del pintor, obre el camí a la pintura més expressiva, subjectiva i desinhibida de totes; si bé tota pintura és l'autoretrat de l'autor, cap no ho és tant com quan s'actua en la indiscreció del quadre, on tot s'hi val.

Pintar-lo és, per mi, com tenir un fill. Un fill molt especial a qui voldries transmetre el bo i millor de tu mateix, i mai no te'n surts del tot. No per culpa d'ell, que normalment és mal -leable i es plega a la teva exigència, sinó per la pròpia manca i els límits que t'han estat donats, en els quals tu només fins a cert punt pots incidir però no acréixer-los l'estatura, ni un través de dit. Tot i així l'estimes molt, el quadre, hi convius i hi dialogues tant, que al cap i a la fi, tot i tenir la seva pròpia personalitat -que en té, i molta-, una mica, ell ets tu mateix; hi tens molts punts en comú i, si el deixes, veuràs com té més coses a dir que no esperaves... Si més no els meus quadres ho fan, d'aquí la gran dificultat a vendre-me'ls. El vendríeu, algú de vosaltres, el vostre fill...?

Pintar, abans ho he dit, és un regal del cel; pot ser-ho, però també pot ser una cosa molt diferent. Intricat ho és per a tot aquell que s'ho prengui seriosament, però a part la dificultat que per a cadascú representa, per a alguns ha resultat un afer especialment dolorós. Sé el que em dic: gent hi ha hagut, infinitament més dotada que no pas jo,

que l'ha pagat molt car, el privilegi de ser tocat per la vareta màgica de l'art; penso en el Zoilo, un "no ningú" a qui vaig conèixer fugaçment.

Fou fa una pila d'anys, a les acaballes de la dècada dels quaranta, en un poblet d'una vall atrapada en un replec de Gredos -Cuevas del Valle- per on jo peregrinava beneficiat amb una "Beca de la Fundació Amigó-Cuyàs". Vam topar-nos per pura casualitat, jo carregat amb els estris de pintar, ell amarrat a la cua d'un ruquet, home i bèstia carregats de llenya fins al capdamunt. Camiràrem plegats una estona. De sobte, penjada a la gropa del ruc, descobreixo una carbassa vinatera amb un toro gravat al ventre; un animal prodigiós, una interpretació del toro castellà com jo no n'havia vist mai cap d'igual. Un somriure garneu, i va fer-me saber el perquè del gravat. Feia llenya i era pastor, i per no confondre les seves pertinences amb les dels altres gravava una imatge d'animal a cadascuna de les seves, a punta de ganivet. Vaig quedar garratibat, un home fabulós, autor d'una obra absolutament impensable, un pintor rupestre espaterrant. Els seus braus tenien -"tenen" he de dir, va donar-me'n un que guardo com un tresor- una plasticitat excepcional. La comprensió del toro és tan justa, el toc personal i domini de la mà tan prodigiosos, que la seva obra, tot i diferent, en absolut desmereix la Tauromàquia de Goya ni la de Picasso. Fins aquí tot flors i violes, però així com hi ha hagut artistes a qui el seu art no els ha estat reconegut fins després de la mort, el seu ni això. Ni la seva gent ni la de fora va adonar-se mai de l'art del pastor, no va trobar ressò, per tant no va existir. Els seus, en veure'l embadocar-se mirant i dibuixant bèsties tot el dia, van tenir-lo per beneïtò, i el van marginar. Ell se sabia l'aneguet lleig de la cleda, una errada de la naturalesa de la qual no sabia ni sentir-se'n orgullós ni renegar-ne. A la meua proposta de treure el seu art a la llum per mostrar-lo a qui el pogués apreciar, va respondre amb un gemec: "¿Viejo soy, señor; ya ni puedo, ni quiero... El tiempo ya fue...!" Així de patètic, precís i coherent. Tot i la meua insistència no vaig aconseguir fer-lo baixar del ruc. La seva venjança, potser...?

L'Art, quan vol, és així d'injust i cruel amb els seus predilectes; així d'averkonyidor per a aquell a qui un dia o altre ell mateix ha obsequiat amb un "moment estel -lar" que ha negat a qui més se'l mereixia: la lliçó del llenyataire ha estat la més contundent que mai he rebut jo de l'Art, la que més m'ha fet comprendre la seva dimensió i magnitud, també la seva vel -leïtat. Penso en ell, i un calfred sec com una ganivetada em recorre l'espina dorsal. Què n'estem fent, de l'Art...? Que lluny queden aquells temps del Renaixement en què l'art i el poble eren carn i unglà...!

Queda clar que ni ens mesura tots amb el mateix raser, ni ens fa passar pel mateix adreçador; pel que a mi fa encara ara rebo els esquitxos d'aquell gest llunyà del Sr. Carulla; el muntatge d'aquest recull d'obra n'és la prova. M'heu deixat de pedra. Ningú sinó jo pot saber com els agraeixo aquest gest, a la gent de la Fundació Jaume I. I també, posat a agrair, em cal donar les gràcies al rector de l'Espluga que cedeix l'església Vella i a la presidenta del Casal l'acolliment que ha ofert als meus quadres. És la cosa més meravellosa que mai em podia passar. Cert que pel meu compte més d'un cop he estat temptat de muntar una exposició dels meus quadres; sempre me n'ha retingut el sentiment que, en obviar algun dels meus trets fonamentals, em trairia a mi mateix. Com sabent-ho, ells han fet possible l'inimaginable: una mostra d'una mica de tot el que jo sóc, o he estat.

Per ser coherent, la pinzellada encertada que calia haver donat a aquest escrit fóra haver palesat a tots de forma clara el meu agraïment. Dir simplement que els ho agraeixo, sense saber expressar-los com, és quedar tan i tan curt, que me n'avergonyeixo. Excuseu-me'n, no en sé més, m'expresso millor en un altre llenguatge, bé ho sabeu; a canvi accepteu-me el bon propòsit, i una sincera abraçada. Gràcies...!!

L'ESPAT D'EN LLUCIÀ

Josep Vallverdú

Si havia d'explicar a Navarro, diria, per través de la imatge, la partula, o tinent ja amb imatge, tant som si ens expliquem sembla ella començ Navarro no es va ha agruhat, ni tr ens havia entonada per la dibuixada del quadre, de no de colles.

Per tant, haurien d'interessar per una Lluçia desverita i per que pinta sobre parets no són pas amb espai. A les fet figures amb aquestes tècniques. Tàtil. O ja el Palsolite, sençla de captar-ne.

però també d'una ory se crumant s'abca amb ar mura ni and aingl ar a volatal d'espaiet.

El nuarria, el ponar, el dia a l'emprador dissonen que les pures del palau havien de ser decorat. El Partula n'ha realitzat projecte, després de ben calcular que calia dies a quina oportunitat i com a

figures m'entres, d'—colons, d'arrogants, de mans quatrades, de tenes acordat, no res de oval 124, ja el dramatisms i l'ensolli del text abans llegit.

L'ESPAI D'EN LLUCIÀ

Si havia d'explicar a una colla de gent jove les obres de Lluçia Navarro, diria, per començar, que és una persona que s'expressa a través de la imatge, a diferència d'altres que es comuniquen mitjançant la paraula, o creant empreses, o ballant, o tocant un instrument. Ell ho fa amb imatges, tant si aquestes imatges volen representar un símbol com si ens expliquen una història. Potser plantejant així l'entrada en el tema ells començarien a comprendre que contemplar l'obra d'en Navarro no és suficient, no n'hi ha prou de dir que fa bonic o que ens ha agradat, ni tan sols en el cas que l'admiració ens fes confessar que ens havia entusiasmat: cal veure què hi ha darrera les imatges, per què les ha dibuixades així i no d'una altra manera, la disposició del fons del quadre, els atuells, els arbres, les armes, les gerres, els abillaments i els colors.

Per tant, hauríem d'anar a pams: ara els joves observadors ja s'han interessat per una pila d'aspectes que la contemplació de l'obra d'en Lluçia desvetlla i posa en focus. Per exemple, imagino que demanarien per què pinta sobre les parets. Molts dels més joves ignoren que les parets no són només per guixar-les -i pitjor i més lleig si es guixen amb esprai. A les parets, des de molt antigament, els decoradors hi han fet figures amb perfils, esgrafiats, mosaics o pintura. En Lluçia domina aquestes tècniques, com un d'aquells artistes de Pompeia, Bizanci o Taüll. O tal vegada li agradaria més que diguéssim "com un artista del Paleolític", aquella gent de traç segur, capaç de viure amb el model i de captar-ne el moviment, la positura i l'instant, sobre la roca.

El monarca, el pontífex, el duc o l'emperador disposaven que les parets del palau havien de ser decorades. I l'artista triat feia un projecte, després de ben calcular què cabria dins aquella superfície i com hi

Josep Vallverdú

desenvoluparia el tema. La tècnica, o sigui el procediment; però també el perquè del procediment. En Lluçia ha pintat a les parets d'una manera clàssica, al fresc, que és un procediment on els colors es dipositen sobre la paret encara humida i hi penetren i s'hi incorporen com formant part de la pasta. I ha pintat també sobre paret seca, amb colors opacs, que fan crosta damunt el mur. L'art de decorar murs no té secrets per a ell, i segurament avui al nostre àmbit cultural ningú no el supera. Ell té la disciplina ben apresada, i ben pensada, i la voluntat acostumada a lluitar contra dificultats: façanes, altes parets d'esglésies, grans vestíbuls i menjadors, escalinates, frisos...

Estic segur que alguns dels joves oients es proposarien ara de fer sobre una paret quelcom que no fos només una simple guixada. L'exemple d'un artista de pes sempre és estimulante, i els bons creadors saben transmetre no únicament la bellesa conjunta de l'obra d'art, sinó una reflexió sobre la dèria primera, que en fa un interrogant ric i perenne.

Després, convidaria els joves oients a reflexionar sobre aspectes diferents de l'obra d'en Lluçia: la pintura de cavallet, el dibuix, la il·lustració. Aquí hem abandonat les grans superfícies, i ens reduïm a un marc, una tela, una cartolina, un Canson. I en aquest més petit univers trobaríem el mateix dinàmic combat que a les grans superfícies. Jo puc parlar especialment de la impressió que produeix el traç d'en Lluçia quan és aplicat a la il·lustració. Podríem afirmar que, en part, l'empenta que va prendre una revista com "Cavall Fort" fou deguda, en els primers temps, a l'aparició de contes il·lustrats per en Lluçia. El text deia una cosa, però la il·lustració subratllava de tal manera el conte, que era com si tingués més poder de penetració, com si aquelles figures massisses, d'ulls rodons, eixarrancades, de mans quadrades, us fessin recordar, només de mirar-les, tot el dramatisme i l'enjòlit del text abans llegit.

Per què? Per dos motius, principalment: primer, perquè en Lluçia es planteja tota il·lustració amb el mateix estudi que de l'espai i de l'argument faria per a un mural. Contem, a propòsit d'això, que la forta expressivitat dels mosaics o de les pintures romàniques era deguda al fet que calia explicar la vida i/o els miracles d'un sant a gent que no sabia llegir, i per això aquella pintura a les parets és bàsicament expressionista, subratlla molt, condensa, sintetitza, ullprèn. En Lluçia sap que sabem de lletra, però vol que, després de llegit el text, puguem, sempre que en tinguem desig, reveure la història i les peripècies solament mirant les seves il·lustracions. Les ha estudiat en els més mínims detalls, i n'ha situat els elements en l'espai de què disposa amb un sentit de l'arquitectura dels àmbits que és patrimoni de pocs.

He al·ludit a dos motius per explicar l'impacte de les seves il·lustracions. El segon és que es proposa servir, que, amb tot el seu saber gràfic, serveix conscientment el text, o l'encàrrec. I per fer-ho es documenta exhaustivament, fins al detall petit, a la forma de l'herba, a la corba de la corona, al caient de la capa, a la textura del sostre de fenc d'una cabana alpina. Així ho feien els grans artistes, bons servidors, i per tant, senyors, dels temps clàssics.

CIRCUIT PER LA VILA

ESGLÉSIA NOVA

Murals Presbiteri

CASAL DE L'ESPLUGA

Mosaïc Façana principal
Murals Joan I al bosc de Poblet
 L'aplec
 La taverneta
Esgrafiats Menjador del Molí

CASALET INFANTIL

Mural Boca de l'escenari

RESIDÈNCIA JAUME I

Murals La casa clara
 Càntic del Germà Sol

MUSEU DE LA VIDA RURAL

Esgrafiats Façanes
 Festes tradicionals
 Celler Cooperatiu
Murals Feines i oficis antics
 Conreu del blat
 Forn de pa
 Conreu de la vinya. Celler
 Conreu de l'olivera. Trull
 L'esmorzar del veremador
 Farmàcia Carulla i rebotiga
 Tríptic de Poblet
 L'Espluga contemporània

EXPOSICIÓ

Projectes i fotos de murals, esgrafiats
i vitralls. Il·lustracions i gravats

1. Església Vella

Pintura de cavallet

4. Casal de l'Espluga

CIRCUIT

Murals i esgrafiats de l'Espluga

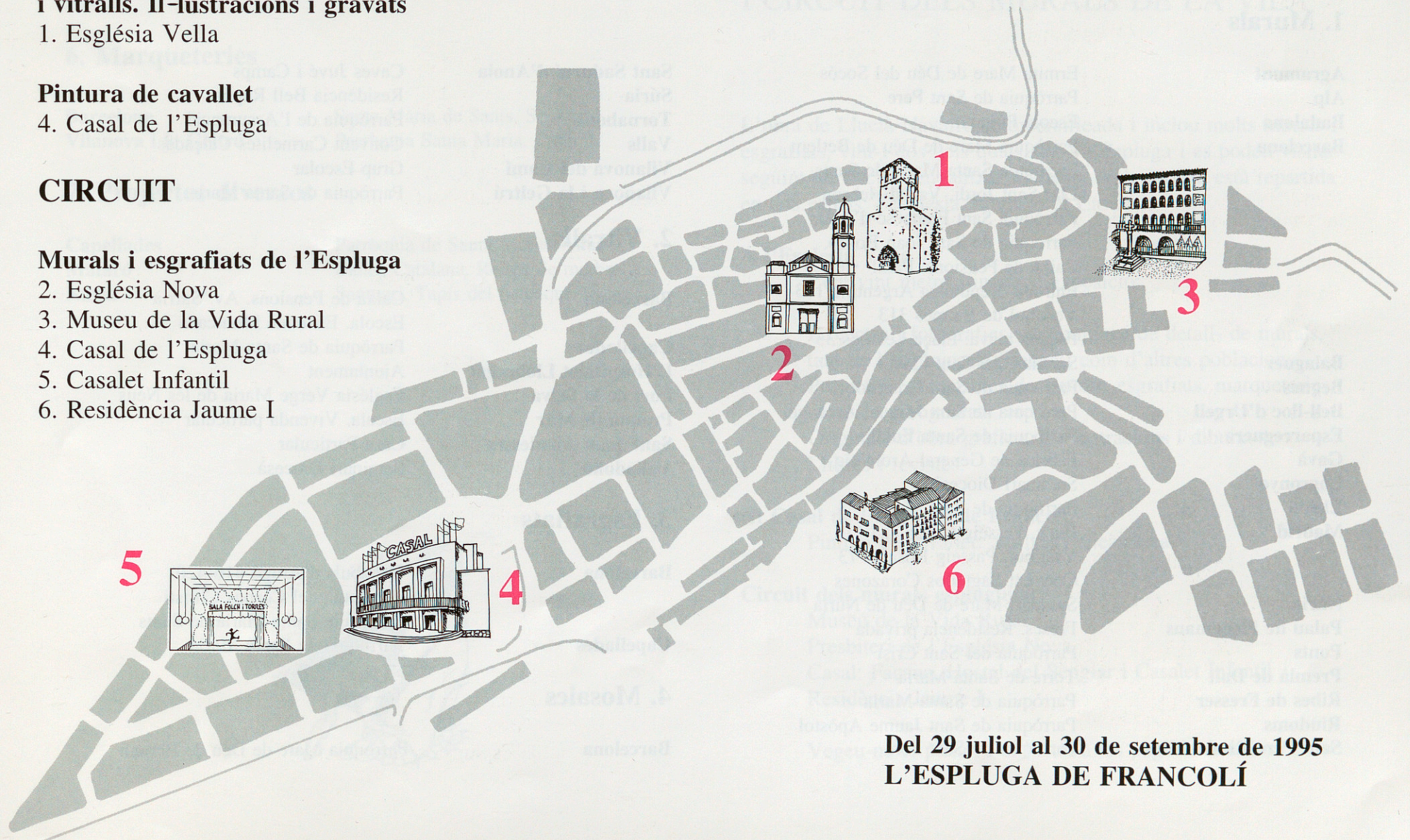
2. Església Nova

3. Museu de la Vida Rural

4. Casal de l'Espluga

5. Casalet Infantil

6. Residència Jaume I

Del 29 juliol al 30 de setembre de 1995
L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

OBRES ARREU DE CATALUNYA I ALTRES LLOCS

1. Murals

Agramunt
Alp
Badalona
Barcelona

Ermита Mare de Déu del Socós
Parròquia de Sant Pere
Escola Puiggalí
Parròquia Mare de Déu de Betlem
Parròquia Santa Maria de Sants
Llar Sant Jordi. Vall d'Hebron
Parròquia Sant Francesc d'Assís
Parròquia de Sant Joan Bosco
Caixa de Pensions. Paral·lel
Entrada. República Argentina 173
Vestíbul de Balmes 313
Façana blava. Plaça Lesseps 33
Santuari del Sant Crist
Parròquia de Sant Cristòfol
Parròquia de Sant Miquel Arcàngel
Parròquia de Santa Eulàlia
Fàbrica de General Aromàtic
Seminari Diocesà
Parròquia de Sant Martí
Banc. Passeig Castellana 115
Vestíbul. Passeig Rosales 73
Convent Sagrados Corazones
Santuari Mare de Déu de Núria
Frescs. Residència privada
Parròquia del Sant Crist
Torre de Santa Maria
Parròquia de Santa Maria
Parròquia de Sant Jaume Apòstol
Parròquia de Sant Pere

Balaguer
Begues
Bell-lloc d'Urgell
Esparraguera
Gavà
Logronyo
Lleida
Madrid

Núria
Palau de Plegamans
Ponts
Premià de Dalt
Ribes de Fresser
Riudoms
Sant Pere Riudebitlles

Sant Sadurní d'Anoia
Súria
Tornabous
Valls
Vilanova del Camí
Vilanova i la Geltrú

Caves Juvé i Camps
Residència Bell Repós
Parròquia de l'Assumpció
Convent Carmelites Calçades
Grup Escolar
Parròquia de Santa Maria

2. Vitalls

Barcelona

Capellades
L'Hospitalet Llobregat
Port de la Selva
Premià de Mar
Sant Joan Abadesses
Valladolid

Caixa de Pensions. Av. Sarrià
Escola. Elisenda Montcada
Parròquia de Santa Maria
Ajuntament
Església Verge Maria de les Neus
Escala. Vivenda particular
Casa Particular
Seminari Diocesà

3. Esgrafiats

Barcelona

Capellades

Vestíbuls d'Aragó 416-420
Parròquia del Corpus Christi
Parròquia Santa Maria de Sants
Parròquia de Santa Maria

4. Mosaics

Barcelona

Parròquia Mare de Déu de Betlem

5. Pirogravats

Barcelona

Sant Josep de Gràcia. Baldaquí

6. Marqueteries

Barcelona

Vilanova i la Geltrú

Santa Maria de Sants. Sagrari
Parròquia Santa Maria. Cadiral

7. Projectes diversos

Capellades

Mataró

Núria

Parròquia de Santa Maria. Altar
Banca Catalana. Relleu de marbre
Santuari. Tapís del baldaquí

DISTRIBUCIÓ DE LES OBRES EXPOSADES I CIRCUIT DELS MURALS DE LA VILA

L'obra de Lluçia Navarro és diversificada i inclou molts murals i esgrafiats, vint-i-dos dels quals són a l'Espluga i es poden visitar seguint un circuit senyalitzat. La resta de la mostra està repartida en dos espais: l'església "Vella" i el Casal:

A l'Església Vella

Cent vint metres lineals d'exposició:

Projectes i fotografies -de conjunt i de detall- de murals, tant de l'Espluga de Francolí com d'altres poblacions.
Projectes i fotografies de vitralls, esgrafiats, marqueteries, mosaics, pirogravats, etc.
Originals d'obra gràfica, il·lustracions i dibuixos.
Llibres i revistes.

Al Casal de l'Espluga de Francolí

Pintura de cavallet: acrílica i encàustica

Circuit dels murals espluguins

Museu de la Vida Rural
Presbiteri de l'Església Nova
Casal: Façana, Hostal del Senglar i Casalet Infantil
Residència Jaume I

Vegeu-ne el plànol i el llistat a les pàgines anteriors

HORARIS

Exposició

Església Vella

D'11 a 1 i de 5 a 8

Grups, a convenir

Casal de l'Espluga

D'11,30 a 1 i de 5 a 8

Circuit dels Murals

Església Nova

D'11 a 1 i convinguts

Residència Jaume I

De 10 a 12,30 i de 6 a 8

Hostal del Senglar

D'11,30 a 1 i de 5 a 8

Casalet Infantil De 10 a 2 i de 5 a 8

Museu Vida Rural

D'11 a 1 i de 5 a 7,30

Organitza
Museu de la Vida Rural

Amb la col·laboració de
Parròquia de Sant Miquel
Casal de l'Espluga de Francolí

INFORMACIÓ: 977.87 05 76